

Maahanmuuttajaoppilaiden opetuksessa paljon osaamista mutta myös kehitettävää: vahva äidinkieli ja tuettu koulukieli edistävät koulutuksellista tasa-arvoa

Jenni Alisaari, erikoistutkija

Leena Maria Heikkola, tutkijatohtori

Tiina Turunen erikoistutkija

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden oppimistulokset jäävät huolestuttavasti jälkeen valtaväestön oppilaiden oppimisesta. Selvitimme tutkimuksissamme oppilaiden opetusjärjestelyitä ja niiden yhteyttä luetun ymmärtämisen taitoihin sekä opettajien osaamista maahanmuuttajaoppilaiden kielitaidon kehittymisen tukemisessa.

Tutkimustulokset osoittavat, että opetusjärjestelyitä on tarkasteltava kriittisesti ja kehitettävä vastaamaan paremmin oppilaiden tarpeita. Lisäksi opettajien taitoja tukea maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kielenkehitystä on vahvistettava. Erityisesti pitkään työskennelleille opettajille on tarjottava lisää koulutusta.

Koulutuksellisen oikeudenmukaisuuden toteutuminen vaatii toimia niin koulutuksen järjestäjiltä ja opettajankouluttajilta kuin koulutuspoliittisten päätösten tekijöiltäkin. Lisäämällä maahanmuuttajataustaisten oppilaiden oppimismahdollisuuksia voidaan ehkäistä syrjäytymistä ja edistää yhteiskunnallista tasa-arvoa.

Tämä politiikkasuositus tarjoaa tietoa siitä, mitkä ovat maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetusjärjestelyiden keskeisimmät kehittämiskohteet, joihin tulisi vaikuttaa poliittisella päätöksenteolla.

JOHDANTO

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kielitaitoa tuettava

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osaaminen jää PISA-tulosten mukaan huomattavasti alle syntyperäisten suomalaisten oppilaiden osaamistason¹. Tähän voi vaikuttaa oppijoiden suomen kielen taito, joka ei perusopetuksen päättövaiheessakaan ole keskimäärin tasolla, jolla esimerkiksi reaaliaineiden opiskelu olisi vaivatonta². Lisäksi äidinkielisten suomenpuhujien keskuudessa erityisesti heikkojen lukijoiden määrä on kasvanut¹. Nykyiset perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteet onkin kehitetty vastaamaan lukutaidon ja kielitaidon kehittämisen haasteisiin. Opettajilta edellytetään tietoisuutta kielen keskeisestä merkityksestä oppimisessa, ja jokaisen opettajan odotetaan olevan kielellinen malli ja opettamansa oppiaineen kielen opettaja³. Tällainen opettaja on kielellisesti vastuullinen, kieli-tietoinen.

Kun kieli on yhtä aikaa oppimisen kohde ja väline, opettajan on kiinnitettävä siihen erityistä huomiota. Kielellisesti vastuullinen opettaja tunnistaakin esimerkiksi, millaiset opetuskielen piirteet aiheuttavat oppijoille haasteita opetuksen yhteydessä ja millaista kielitaitoa erilaisista tehtävistä suoriutumisessa tarvitaan. Opettajan tulee myös tietää, millaisia tekijöitä liittyy kielen oppimiseen ja miten tätä tietoa voi hyödyntää opetuksen suunnittelussa. Kielellisesti vastuullinen opettaja tukeekin oppijoidensa oppimista esimerkiksi havainnollistaen, opiskelustrategioita opettaen ja selkeitä ohjeita antaen.

Huomion kiinnittämisen kieleen eri oppiaineiden opetuksen yhteydessä on todettu olevan yhteydessä maahanmuuttajataustaisten oppilaiden parantuneisiin oppimistuloksiin⁴. Tarkastelemme tutkimuksessamme sitä, millaista tietoa opettajilla on maahanmuuttajaoppilaiden kielenoppimisesta. Tämän tiedon avulla on mahdollista selvittää, miten opettajien koulutusta tulisi ensisijaisesti kehittää edistämään koulutuksellista oikeudenmukaisuutta Suomessa.

Opetusjärjestelyt keskeisiä koulutuksellisen oikeudenmukaisuuden kannalta

Opettajien pedagogisen osaamisen lisäksi myös koulujen tarjoamalla opetusjärjestelyillä on merkitystä sille, millaisia mahdollisuuksia maahanmuuttajaoppilaat saavat kehittää kielitaitoaan. Oppilaiden, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame tai joiden tausta on muuten monikielinen, on mahdollisuus saada tukea oppimiselleen erilaisin opetusjärjestelyin: Suomenoppijoille on tarjottava suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärän mukaista opetusta yhtenä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärästä, jos oppilaan ”suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun”.

Oppimäärän valinnasta päättävät kuitenkin oppilaan huoltajat. Lisäksi suomenoppijoille voidaan tarjota perusopetukseen valmistavaa opetusta tai oman äidinkielen opetusta, mikäli opetuksenjärjestäjä näin valitsee ja tällä on käytössään järjestämiseen tarvittavat resurssit.

Suomen kielen opetus, perusopetukseen valmistava opetus ja oppilaan oman äidinkielen opetus ovat keskeisiä opiskelukielitaidon saavuttamisen ja koulutuksellisen oikeudenmukaisuuden turvaamiseksi⁵, ja siksi tarkastelemme toisessa tutkimuksessamme, miten oppilaat

osallistuvat erilaisiin opetusjärjestelyihin, ja vastaako niihin osallistuminen oppilaiden kielitaidon tason mukaisia tarpeita. Lisäksi tarkastelimme suomenoppijoiden luetunymmärtämistaitoja ja niiden yhteyttä opetusjärjestelyihin ja luetun ymmärtämisen osalta arvioituun kielitaidon tasoon.

Tutkimus tarjoaa tietoa siitä, mitkä ovat maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetusjärjestelyiden keskeisimmät kehittämiskohteet, joihin tulisi vaikuttaa poliittisella päätöksenteolla.

TUTKIMUKSEN AINEISTO JA MENETELMÄT

Tarkastelimme tutkimuksissamme suomalaisten opettajien osaamista maahanmuuttajaoppilaiden kielitaidon kehittymisen tukemisessa sekä maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetusjärjestelyitä ja niiden yhteyttä luetun ymmärtämisen taitoihin. Opettajatutkimuksen aineisto kerättiin verkkokyselyllä, jossa oli sekä väittämiä Likert-asteikolla että avoimia kysymyksiä. Aineisto analysoitiin laadullisesti ja määrällisesti. Taustamuuttujina tarkasteltiin muun muassa opetusvuosien määrää sekä opettajan opetusala ja kouluastetta. Tutkimukseen osallistui 820 opettajaa eri puolilta Suomea.

Oppilaiden opetusjärjestelyjä ja luetunymmärtämistä koskevan tutkimuksen aineisto on osa hanketta, jossa kerättiin digitaalisille ja osittain uudistetuille Ala-asteen Lukutestin (ALLU) luetun ymmärtämisen tehtäville uusi normiaineisto. Tutkimukseen osallistui kaikkiaan 7656 oppilasta, joiden luetun ymmärtämisen taitoja arvioitiin osittain uudistettujen ALLU-testin tehtävien avulla. Opettaja-arvio oppilaiden opetusjärjestelyistä palautui 268 suomenoppijasta. Opetusjärjestelyjä olivat osallistuminen valmistavaan opetukseen, osallistuminen erilliseen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetukseen, S2-opettajan oleminen samanaikaisopettajana luokassa sekä osallistuminen oman äidinkielen opetukseen.

Neljäosa tutkituista opettajista ei tiedä, miten kehittymässä oleva kielitaito vaikuttaa oppimiseen eri oppiaineiden tunneilla.

Osa opettajista hyvin tietoisia kielen oppimisesta, osa haluaisi siirtää vastuun kielen opetuksesta muille

Suomalaiset opettajat (N = 820) näyttävät olevan hyvin tietoisia kielen oppimiseen liittyvistä prosesseista. Tutkituista opettajista yli 80 % tiedosti esimerkiksi, että sosiaalinen vuorovaikutus on olennaista kielen oppimisessa ja tietoinen huomion kiinnittäminen kieleen eri oppiaineiden tunneilla hyödyttää monikielisiä oppijoita. Opettajat kertoivat myös käyttävänsä viikoittain yleisimpiä kielitietoisuuden opetuksen menetelmiä, kuten visuaalista tukea tai kirjoitettuja ohjeita suullisten ohjeiden rinnalla. Kokeneimmilla opettajilla oli kuitenkin vähemmän tietoa kielen oppimisesta ja he käyttivät kielitietoisuuden menetelmiä harvemmin verrattuna hiljattain valmistuneisiin opettajiin. Lisäksi muiden oppiaineiden kuin kielten opettajien tiedoissa oli enemmän kehittämisen varaa kuin kieliaineiden opettajilla.

Laadullinen analyysi osoitti, että noin kaksi kolmasosaa suomalaisista perusopetuksen ja luokion opettajista (n = 627) on tietoisia kielen oppimisesta ja ottavat lisäksi vastuuta oppilaiden tukemisesta. Lisäksi vastanneista opettajista kolmasosa tiesi myös, miten vasta kehityksessä oleva kielitaito vaikuttaa oppimiseen. Nämä opettajat kertoivat tukevänsä oppimista kielellisesti vastuullisesti ja perustelivat pedagogista toimintaansa useammin kuin muut opettajat. Opettajien tietoisuus kielen oppimiseen liittyvistä ilmiöistä sekä heidän tukitoimensa ilmenevät kuvan 1 vastausesimerkeistä.

KIELELLISESTI VASTUULLINEN OPETUS

KUN KIELI ON OPPIMISEN KOHDE JA VÄLINE

OPISKELUSSA VAADITTAVA KIELITAITO EROAA ARKIKIELESTÄ

"[Oppilaalla] voi olla arkikielen sanasto hyvin hallussa, mutta matematiikan sanasto ihan hukassa. Arkikielessä on harvoin tarve käyttää esim. sanoja kolmioviivotin ja harppi tai ympyrän kaarta vastaava keskuskulma. Ongelma voi olla ihan todellinen, jolloin hän tarvitsee siinä apua."

"Puhekieli on niin sanottua pintakieltä. Se voi olla hyvinkin sujuvaa, mutta opiskelussa vaadittava syvä kielitaito onkin ihan eri juttu. Siksi S2 opetus on aivan välttämätöntä heille."

OPETTAJAN TUKI ON OPPIMISEN EDELLYTYS

"Selvitän mitkä asiat kielessä tuottavat hänelle vaikeuksia. Oppiainekohtaiset käsitteet ja monimutkaiset lauserakenteet ovat usein syynä, samoin puutteet perustiedoissa. Sitten ohjaan käsitteiden löytämiseen, purkamiseen ja vähittäiseen ymmärtämiseen. Käytän joskus oman äidinkielen opettajan tukea. Selkokielisten tekstejä ja pyydän luokanopettajia kiinnittämään huomiota oppilaan ymmärtämiseen. Vasta valmistavalta siirtyneille olen hommannut oman äidinkielistä tukea asiasisältöjen ymmärtämiseen mahdollisuuksien mukaan esim. kaksi tuntia viikossa."

"Yritän opettaa kaikkia kielitietoisesti ja kiinnitän siihen sitten vielä enemmän huomiota. Sanastoja, materiaalia jne. voi antaa myös erityisesti tälle oppilaalle. Tärkeää on organisoida myös kaikki mahdolliset tukitoimet."

Kuva 1. Osa opettajista on hyvin tietoisia siitä, miten arkinen keskustelukielitaito eroaa opiskelulla tarvittavasta kielitaidosta ja myös tukee oppilaitaan kielellisesti vastuullisesti.

Kuitenkin neljäsosa tutkituista opettajista etsi syitä kielenoppijoiden haasteisiin kielen ulkopuolelta, mikä osoittaa, ettei heillä ole riittävästi tietoa siitä, miten kehityksessä oleva kielitaito vaikuttaa oppimiseen eri oppiaineiden tunneilla. Lisäksi kolmasosa tutkituista opettajista halusi siirtää päävastuun suomenoppijoiden suomen kielen tukemisesta muille opettajille, mikä ei vastaa esimerkiksi perusopetuksen opetussuunnitelman ajatusta jokaisen opettajan vastuusta oman oppiaineensa kielen opettajana.

Tulokset osoittavat, että tieto kielenoppimisesta ja tietoisuus kielenoppimisen vaikutuksista oppimiseen edesauttavat kielellisesti vastuullisen pedagogiikan soveltamista ja kykyä perustella opettajien omia pedagogisia ratkaisuja. Tämä on hyvä huomioida myös opettajien koulu-

tuksessa ja täydennyskoulutuksessa. Tutkimukseemme osallistuneista opettajista 87 % ei ollut saanut lainkaan koulutusta kielen huomioimisesta opetuksessa, ja he toivatkin esiin tähän liittyviä koulutustarpeita.

Valtaosa oppilaista sai erillistä S2-opetusta vain yhden tunnin viikossa.

MAAHANMUUTTAJAOPPILAIDEN OPETUSJÄRJESTELYISSÄ TARKASTELTAVAA

Oppilaiden opetusjärjestelyjä ja luetun ymmärtämistä koskevaan tutkimukseen osallistuneiden opettajien (n = 268) vastausten perusteella 92 %:lla tutkimuksen kohteena olleista suomenoppijoista oli äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä S2, ja erilliseen S2-opetukseen osallistui 75 % oppilaista (n = 205). Luetun ymmärtämisessä sekä opettaja-arvioiden että testitulosten perusteella vähemmän taitavat oppilaat osallistuivat S2-opetukseen yleisemmin kuin taitavat oppilaat. Tämä osoittaa, että S2-opetuksen resurssit on kohdennettu etusijassa niille oppilaille, jotka kyseistä opetusta eniten tarvitsevat.

Huomiota herättää, että valtaosa oppilaista sai erillistä S2-opetusta vain yhden tunnin viikossa. Aineistosta ei voida päätellä, mistä tämä johtuu. Syy voi olla lukujärjestystekninen. Olisi kuitenkin suositeltavaa, että luokkien suomen kielen tunnit järjestettäisiin palkkeihin lukujärjestyksessä, jotta oppilailla olisi mahdollisuus S2-opettajan resurssiin useamman vuosiviikkotunnin ajan. Erityisesti kielitaidon alkuvaiheessa olisi hyvä kohdentaa resurssia siten, että oppilaat saisivat runsaammin suomen kielen opetusta siihen kouluttautuneen opettajan johdolla joko pienemmässä ryhmässä tai samanaikaisopetuksena isommassa opetusryhmässä. Näin kielen kehittymistä voitaisiin tukea optimaalisesti.

Huolestuttavaa on, että 20 % oppilaista, joiden luetun ymmärtämisen taito oli alkeistasolla, ei osallistunut lainkaan erilliseen S2-opetukseen. Toisaalta taas hieman yli puolet taitavista luki-joista osallistui edelleen erilliseen S2-opetukseen. Tämä herättää kysymyksen siitä, millä perusteella oppilaat ohjataan erilliseen S2-opetukseen, ja onko heidän mahdollista vaihtaa oppimäärä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun kielitaidon taso mahdollistaisi sen täysipainoisen opiskelun.

Tutkimuksen oppilaista vain kolmasosa oli osallistunut valmistavaan opetukseen. Huomionarvoista on, että luetun ymmärtämiseltään alkeistasolle arvioituista oppilaista jopa 64 % ei ollut osallistunut valmistavaan opetukseen, ja kehittyvän peruskielitaidontason oppilaista vastaava osuus oli 71 %. Tämä tulos osoittaa, ettei kaikille niille oppilaille, joilla saattaisi olla tarve valmistavaan opetukseen, ole sitä mahdollisuutta tarjottu. Koska oppilaille ei ole yksilöllistä oikeutta perusopetukseen valmistavaan opetukseen, opetuksenjärjestäjä voi tarjota kyseistä opetusta oman valintansa mukaan. Tämä ei ole optimaalista kielen kehityksen tukemisen kannalta.

Tutkimuksen kohteena olleista oppilaista vain noin puolet osallistui oman äidinkielen opetukseen, ja tämä tulos on samansuuntainen aiemman kartoituksen¹ kanssa. Syy vähäiseen osallistumiseen voi johtua siitä, että oman äidinkielen opetus perusopetusta täydentävänä ja perusopetuslain ulkopuolelle jäävänä opetuksena ei sido kuntia tarjoamaan sitä. Kaikilla kunnilla ei välttämättä myöskään ole taloudellisia tai henkilöresursseja opetuksen toteuttamiseen.

Osallistumattomuus voi johtua myös oppilaan tai hänen perheensä valinnoista: oman äidinkielen tuntien sijoittuminen varsinaisen koulupäivän ulkopuolelle ei välttämättä motivoi oppilaita osallistumaan niille. Lisäksi se, ettei oman äidinkielen opinnoista saa todistukseen merkintää, voi laskea motivaatiota opiskeluun. Oma äidinkieli ja sen kehittäminen olisi kuitenkin tärkeää oppilaiden identiteetin² ja muiden kielten ja muiden oppiaineiden oppimisen kannalta³: äidinkieli on kaiken muun oppimisen lähtökohta.

Tulostemme mukaan suomenoppijat ovat eriarvoisessa asemassa toisiinsa nähden opetusjärjestelyihin osallistumisen suhteen. Koska aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että suomenoppijoiden osaaminen poikkeaa merkittävästi valtaväestön oppilaiden osaamisesta⁴, pitäisi koulutuksellisen oikeudenmukaisuuden turvaamiseen kiinnittää aiempaa enemmän huomiota.

¹ Tainio ja muut, 2019

² Creese & Blackledge, 2015; Cummins, 2001; García & Wei, 2014

³ Cummins, 2001; Ganuza & Hedman, 2018; Ramírez, 1995

⁴ Leino ym., 2019

**KIELELLISESTI VASTUULLINEN
OPETUS**

**OPPILAIDEN
ERIARVOISUUTTA
VÄHENNETTÄVÄ**

**VAHVA OMAN
ÄIDINKIELEN TAITO
TUKEE KAIKKEA
OPPIMISTA**

Jokaiselle suomenoppijalle tulee tarjota mahdollisuus oman äidinkielen opetukseen.

**PERUSOPETUKSEEN
VALMISTAVA
OPETUS TARJOAA
VAHVAN ALUN
KOULUNKÄYNNILLE**

Jokaiselle suomenoppijalle tulee taata lainsäädännöllä oikeus perusopetukseen valmistavaan opetukseen - erityisesti, mikäli kyseessä on perusopetuksen loppuvaiheessa Suomeen tullut oppilas.

**KOHDISTETTU TUKI
SUOMEN KIELEN
OPPIMISELLE TUKEE
KAIKKIEN OPPIAINEIDEN
OPISKELUA**

Jokaiselle suomenoppijalle tulee tarjota enemmän mahdollisuuksia S2-oppimäärän mukaiseen opetukseen, jossa ainetietoisella kielen opetuksella voidaan tukea kaikkien oppiaineiden oppimista.

Kuva 2. Oppilaiden eriarvoisuutta on vähennettävä erilaisin toimin

Oppilaat tarvitsevat kielellisesti vastuullista opetusta

Opettajat arvioivat 33 % tutkimuksemme oppilaista luetun ymmärtämiseltään kehittyvän peruskielitaidon tasolle, mikä tarkoittaa tutusta aiheesta kertovien lyhyiden tekstien ja niiden yksityiskohtien ymmärtämistä. Oppikirjojen tekstit ovat kuitenkin huomattavasti vaativampia, joten oppilaat tarvitsevat kielellistä tukea luetun ymmärtämisessä. Opettajilta alkeis- ja kehittyvän peruskielitaidon tason oppilaiden opettaminen vaatii kielellisesti vastuullista opetusta ja tietoisuutta siitä, miten kielen oppimisen prosessit heijastuvat muiden oppiaineiden oppimiseen. Tarve opettajien täydennyskoulutukselle nousee siis ensisijaisesti oppilaiden tarpeista.

Suosittellemme kielen oppimiseen liittyvää täydennyskoulutusta erityisesti opettajille, jotka ovat työskennelleet jo pitkään.

KIELELLISESTI VASTUULLINEN OPETUS

OPETTAJIEN TÄYDENNYSKOULUTUSTA LISÄTTÄVÄ

**MERKITTÄVÄ OSA
SUOMENOPPIJOISTA
TARVIKSEE
KOHDENNETTUA
KIELELLISTÄ TUKEA**

Tutkimuksessamme merkittävä osa suomenoppijoista arvioitiin luetunymmärtämiseltään alkeis- tai kehittyvän peruskielitaidon tasolle. Tasa-arvoisten oppimismahdollisuuksien takaamiseksi heidän oppimistaan on tuettava kielellisesti.

**OPETTAJIEN TIETOISUUS
KIELEN OPPIMISEN
YHTEYDESTÄ MUIDEN
OPPIAINEIDEN
OPPIMISEEN VAATII
KEHITTÄMISTÄ**

Vaikka opettajien tiedot kielen oppimisesta yleisesti ovat hyvällä tasolla, tietoisuus kielenoppimisen vaikutuksista oppimiseen edesauttaisi kielellisesti vastuullisen pedagogiikan soveltamista ja kykyä perustella tehtyjä pedagogisia ratkaisuja.

OPETTAJIEN ON SAATAVA ENEMMÄN KOULUTUSTA KIELELLISESTI VASTUULLISESTA OPETTAMISESTA

Maahanmuuttajataustaisten suomenoppijoiden määrä luokissa kasvaa koko ajan, ja monen heistä suomen kielen taidot ovat alkeis- tai kehittyvän peruskielitaidon tasolla. Opettajien on saatava keinoja jokaisen oppijan oppimisen tukemiseen.

Kuva 3. Koulutuksellisen tasa-arvon mahdollistamiseksi opettajien on saatava kehittää osaamistaan.

Suosittelimme kielen oppimiseen liittyvää täydennyskoulutusta erityisesti opettajille, jotka ovat työskennelleet jo pitkään, sillä oppijat ovat muuttuneet huomattavasti moninaisemmiksi heidän valmistumisensa jälkeen.

Lisäksi suosittelimme lisäämään pedagogista koulutusta kielen oppimiseen liittyen muiden kuin kieliaineiden opettajille, jotta opettajat pystyvät täysipainoisesti vastaamaan nykyisten opetussuunnitelmien vaatimuksiin: jokaisen opettajan edellytetään olevan kielellinen malli ja oman oppiaineensa kielen opettaja. Tämä onnistuu paremmin, mikäli opettajilla on tietoa kielen oppimiseen liittyvistä ilmiöistä.

TIIVISTELMÄ SUOSITUKSISTA

1. Luokkien suomen kielen tunnit olisi hyvä järjestää palkkeihin lukujärjestyksessä, jotta oppilailla olisi mahdollisuus S2-opettajan resurssiin useamman vuosiviikkotunnin ajan.
2. Erityisesti kielitaidon alkuvaiheessa oppilaan tulisi saada runsaammin suomen kielen opetusta siihen kouluttautuneen opettajan johdolla joko pienemmässä ryhmässä tai samanaikaisopetuksena isommassa opetusryhmässä.
3. Perusopetukseen valmistavaan opetukseen tulisi säätää yksilöllinen oikeus ja sitä olisi tarjottava laajemmin oppilaille, joilla on siihen tarvetta, jotta oppilaat saisivat optimaalisen mahdollisuuden koulun opetuskielen oppimiseen koulupolun alusta asti.
4. Oman äidinkielen opetusta olisi tarjottava kattavammin ja huomiota tulisi kiinnittää motivoiviin opetusjärjestelyihin, jotta oppilailla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet kielitaidon kehittämiseen kokonaisvaltaisesti.
5. Kielen oppimiseen liittyvää täydennyskoulutusta olisi järjestettävä erityisesti opettajille, jotka ovat työskennelleet jo pitkään, sillä oppijat ovat muuttuneet huomattavasti moninaisemmiksi heidän valmistumisensa jälkeen.
6. Pedagogista koulutusta kielen oppimiseen liittyen tulisi lisätä muiden kuin kieliaineiden opettajien tutkintokoulutukseen, jotta opettajat pystyvät täysipainoisesti vastaamaan nykyisten opetussuunnitelmien vaatimukseen

Lisälukemista

Alisaari, J. & Heikkola, L. M. (2020a). How Finnish teachers understand multilingual learners' language learning. *Apples – Journal of Applied Language Studies* 14 (2), 125–139.

Alisaari, J. & Heikkola, L. M. (2020b). Kielellisesti vastuullista pedagogiikkaa ja oppilaan tukemista: suomalaisten opettajien käsityksiä kielen merkityksestä opetuksessa. *Kasvatus* 51 (4).

Alisaari, J., Turunen, T. & De Luca, S. (2021). Alakoululaisten suomenoppijoiden opetusjärjestelyt ja kielitaidon tason yhteys luetun ymmärtämiseen. *NMI-Bulletin. Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti.*

Viitteet

¹ Leino ym., 2019. PISA 18 ensituloksia: Suomi parhaiden joukossa. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:40.

² Kuukka & Metsämuuronen 2016. Perusopetuksen päättövaiheen suomi toisena kielenä (S2) -oppimäärän oppimistulosten arviointi 2015. Julkaisut 13:2016. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

³ Opetushallitus 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet; Opetushallitus 2015. Lukion opetussuunnitelman perusteet.

⁴ Kieffer & Lesaux 2012. Effects of academic language instruction on relational and syntactic aspects of morphological awareness for sixth graders from linguistically diverse backgrounds. *The Elementary School Journal* 112 (3), 519–545.

⁵ Oman äidinkielen tukemisen merkityksestä ks. esim. Cummins 2001: *Negotiating Identities: Education for Empowerment in a Diverse Society*, ja valmistavan opetuksen merkityksestä suomen kielen taidon kehittymiselle Kuukka & Metsä-Muuronen 2016: Perusopetuksen päättövaiheen suomi toisena kielenä (S2) -oppimäärän oppimistulosten arviointi 2015.

Lisätietoja:

Erikoistutkija Jenni Alisaari työskentelee tutkijana tutkimuksen lippulaiva INVESTissä Turun yliopistossa. Alisaaren tutkimusaiheisiin kuuluvat muun muassa maahanmuuttajataustaisien oppilaiden oppimiseen ja opetukseen liittyvät asiat.

Lisätietoja: www.osoite.fi/tarkennettu-osoite

Tutkijatohtori Leena Maria Heikkola Turunen työskentelee tutkijana suomen kielen oppiaineessa Åbo Akademiilla. Heikkolan tutkimusaiheisiin kuuluvat muun muassa

Erikoistutkija Tiina Turunen työskentelee tutkijana tutkimuksen lippulaiva INVESTissä Turun yliopistossa. Turusen tutkimusaiheisiin kuuluvat muun muassa

Lisätietoja: www.osoite.fi/tarkennettu-osoite

Eriarvoistumisen, interventioiden ja hyvinvointiyhteiskunnan tutkimuksen hanke INVEST keskittyy yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentämiseen ja hyvinvointivaltion uudistamiseen. Lasten, nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia parannetaan uusia interventioita kehittämällä. Tavoitteena on tarjota Suomelle ja muille yhteiskunnille nykyistä tasa-arvoisempi sekä taloudellisesti, väestöllisesti ja sosiaalisesti kestävämpi hyvinvointivaltiomalli. Tavoitteisiin päästään etsimällä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja osaamisen kehittymistä rajoittavat tekijät, tunnistamalla näihin liittyvät aukkokohtat hyvinvointivaltion olemassa olevissa tuissa ja palveluissa sekä kehittämällä tieteelliseen näyttöön perustuvia interventioita aukkokohtien paikkaamiseksi. INVEST on Suomen Akatemian lippulaivahanke.